

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Ympäristöviisas Uusimaa –tiekartan valmistelun tilannekatsaus

Luonnos sisällöstä ja rakenteesta

MYR 4.5.2026

Maakuntaohjelman visio 2050

**Euroopan ympäristöviisain,
innovatiivisin ja onnellisin
maakunta**

Millaista tiekarttaa rakennetaan ja mihin maailmaan?

Ymmärrys kestävyyskriisin mittakaavasta on syventynyt

- planetaarisista rajoista 7/9 on ylitetty
- kolmoiskriisi: ilmastonmuutos, luontokato ja saastuminen

Sääntely on vahvistunut

- kansainväliset ja EU-tason tavoitteet (SDG, ilmastopolitiikka)
- kansallinen ilmastolaki ja ilmastopolitiikka

Resurssi- ja ohjausympäristö on kiristynyt

- kansallisen ilmastotyön rahoitus vähentynyt
- tukitoimet eivät vastaa muutoksen mittakaavaa

Aikapaine kasvaa

- hiilineutraaliustavoite 2030 lähestyy nopeasti

Alueellinen sitoutuminen on vahvaa

- Uudenmaan kunnilla ilmastosuunnitelmat: poliittinen tahtotila tukee kunnianhimoisia tavoitteita

Tietopohja ja työkalut kehittyneet

- päästölaskenta ja seuranta tarkentuneet
- skenaariotyökalut tukevat päätöksentekoa → valintojen merkitys korostuu

Kestävyystyön painopisteet ovat laajentuneet

- luonnon monimuotoisuus (LUMO)
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen, huoltovarmuus ja resilienssi korostuvat
- Näkymänä kestävästä kohti uudistavaa

Kestävyys kytkeytyy yhä tiiviimmin laajempiin kehittämistavoitteisiin

- elinvoima, turvallisuus, kansainvälisyys ja yhteistyö läpileikkaavina teemoina

Ymmärrys kestävyystyön systeemisydestä lisääntyy

- Tarvitaan järjestelmätason systeminen muutos
- Luonto ja ilmastoasiat tulee ratkaista yhdessä
- Monihyötyisyys tulee olla tavoitteena

Uudenmaan maakuntaohjelman visio: Euroopan ympäristöviisain maakunta

Ympäristöviisas Uusimaa, tavoitteet

Hiilineutraali 2030

Uusimaa on hiilineutraali 2030, jolloin alueen kasvuhuonekaasut ja poistumat (nielut) ovat tasapainossa (80/20%). Pitkän aikavälin tavoitteena hiilinegatiivisuus eli päästöjä sidotaan toiminnassa enemmän kuin tuotetaan ilmakehään.

Kiertotalouden green deal (2025)

Uudenmaan kuntien green deal sitoumusten määrä: 26 kpl vuoteen 2035 mennessä, sujuvat ratkaisut maamassojen ja muiden materiaalien kierron edistämiseksi, Uudenmaan rakennusosapankin toimintamallin kehittäminen, Rakennusten elinkaarten pidentäminen ja käyttöasteen nostaminen, Uudellamaalla kehitettyjen ruokainnovaatioiden ja uusien tuotantoteknologioiden määrä kasvaa, Ruokahävikin ja elintarvikijätteen määrän puolittamiseen sitoutuneiden kuntien lukumäärä: 26 kpl vuoteen 2030 mennessä.

Ilmastokestävä 2030

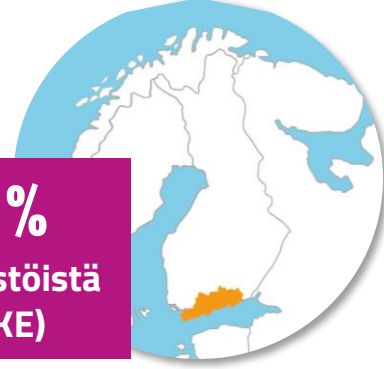
Uusimaa ennakoii ja hallitsee ilmastonmuutoksen vaikutuksia, hyödyntää sen tuomia mahdollisuuksia sekä turvaa asukkaiden hyvinvoinnin ja elinympäristön elinvoimaisuuden myös tulevaisuuden muuttuvissa oloissa.
(EU sopeutumisen missio)

Luontopositiivinen

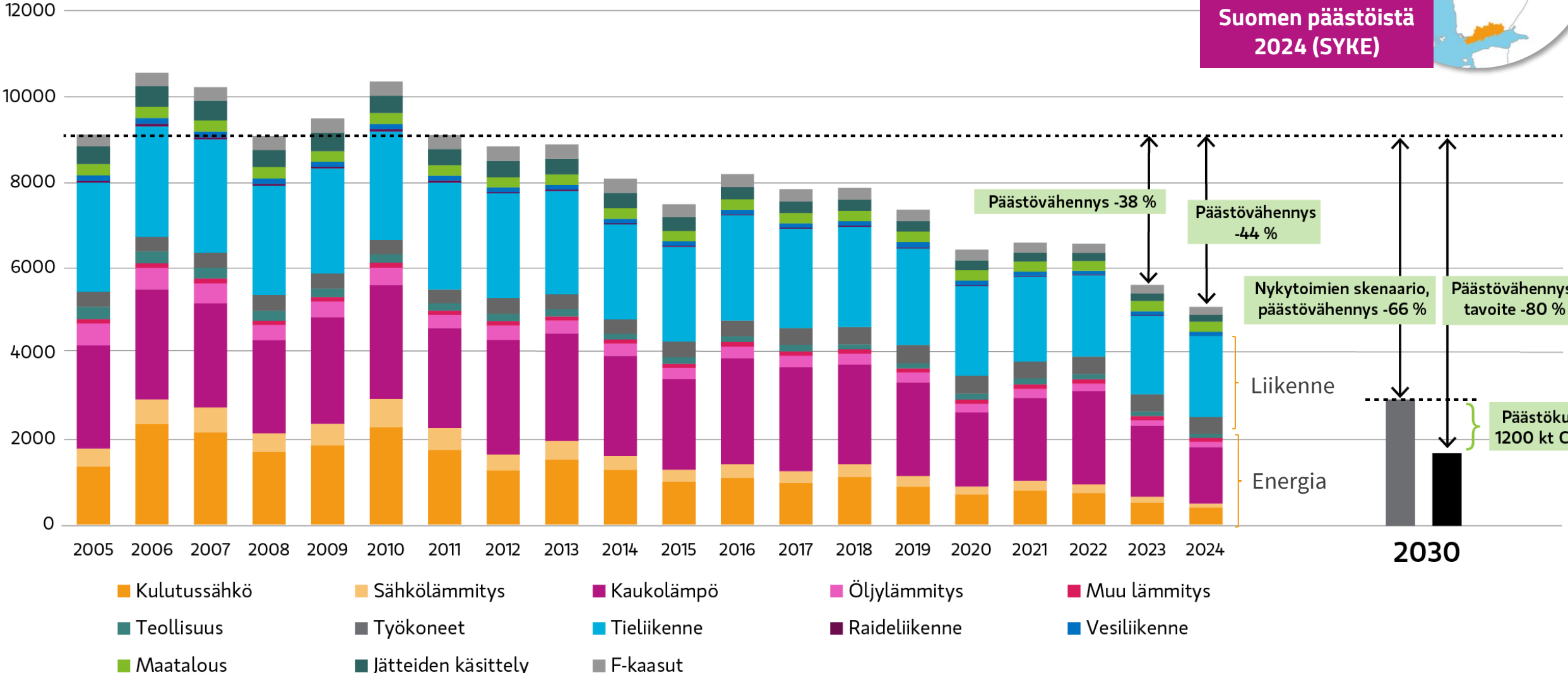
Luonnon monimuotoisuus kääntyy kasvusuuntaan, eikä enää heikkene

-> Uudellamaalla maankäytön haittaa luonnon monimuotoisuudelle vähennetään, luontoympäristöjen tilaa parannetaan sekä luonnon monimuotoisuutta lisätään soveltuvilla alueilla myös rakennettuun ympäristöön.

Uudenmaan ilmastotavoite: Hiilineutraalius 2030, pitkällä aikavälillä hiilinegatiivisuus

19,3 %
Suomen päästöistä
2024 (SYKE)

Päästövähennys -38 %

Päästövähennys -44 %

Nykytoimien skenaario, päästövähennys -66 %

Päästövähennystavoite -80 %

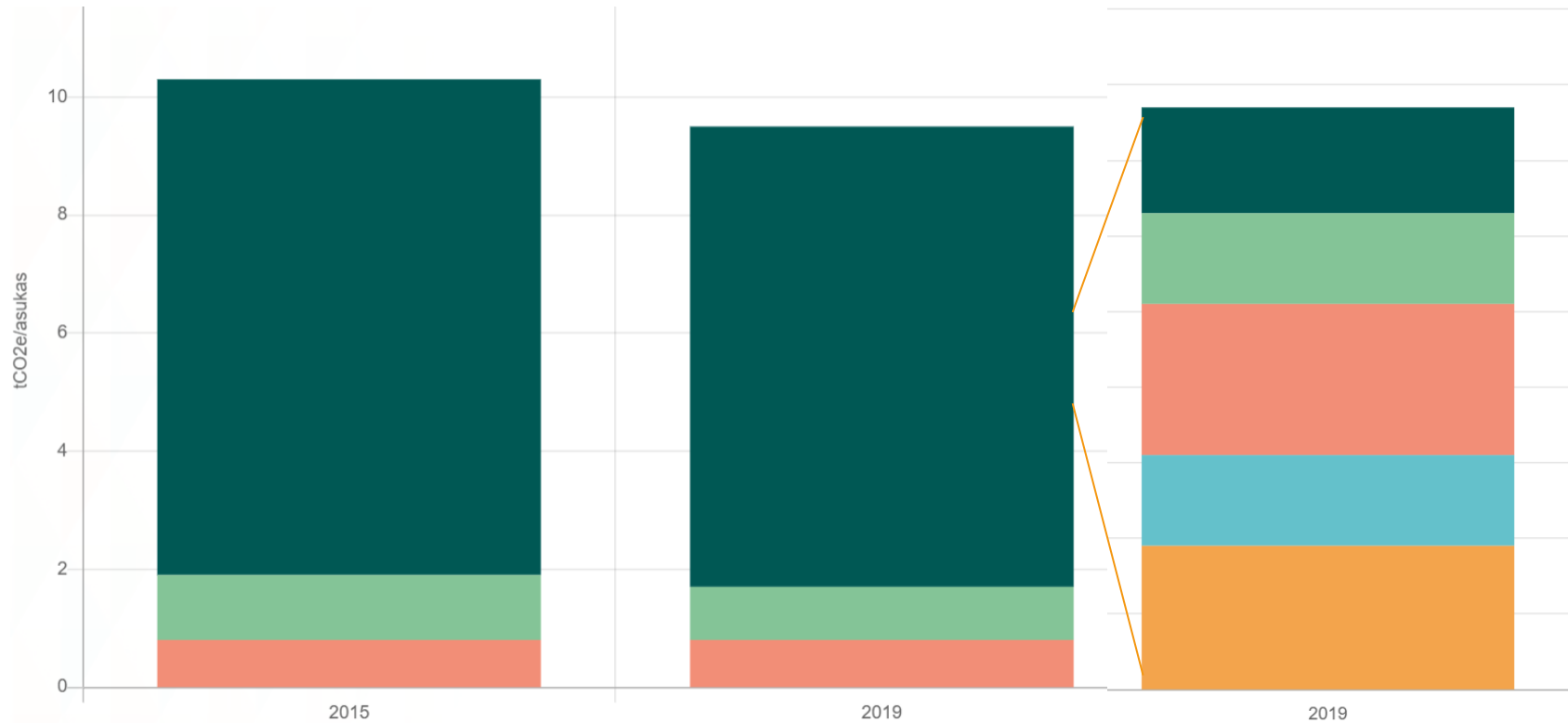
Liikenne

Energia

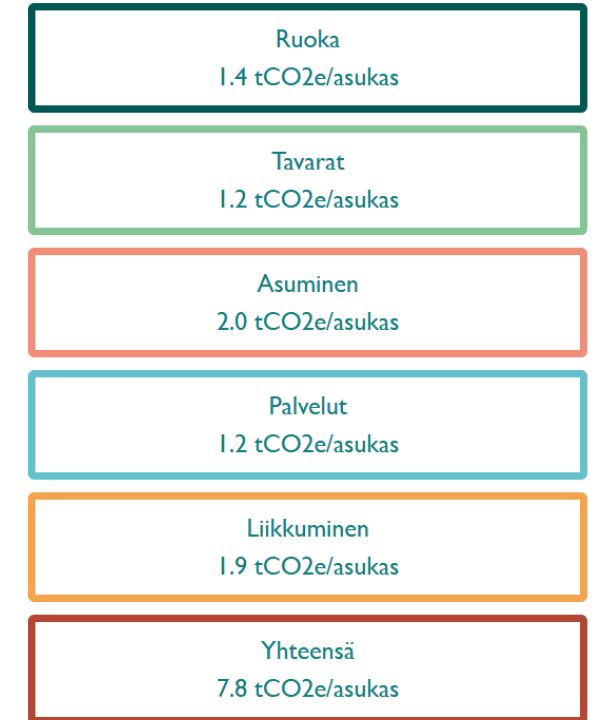
2030

Päästökuilu 1200 kt CO₂e

Kulutusperäiset päästöt Uudellamaalla merkittävät

Valitse:

Tavoitteiden yhteenkytkentä ja systeminen muutos

TAVOITTEET

Luontoposiitiivinen + ilmastokestävä + hiilineutraali + kiertotalousyhteiskunta

JÄRJESTELMÄTASON MUUTOKSET

Luonto ja hiilensidonta + Maankäyttö ja rakentaminen + Liikkuminen + Energia + Ruoka
Läpileikkaavina: Kiertotalous ja tuotanto + Kulutus ja elämäntavat

MONIHYÖTYISYYS

Ilmasto + Luonto + Ilmastokestävyys + Hyvinvointi + Elinvoima

MAHDOLLISTAJAT

Yhteistyö + Investoinnit + Innovaatiot + Osaaminen

Tiekartan painopisteet ja läpileikkaavat teemat, luonnos

Järjestelmätasot

Ilmastokestävä

Uusimaa

Ruoka

Liikkuminen

Energia

Maankäyttö ja rakennukset

Luonto ja hiilensidonta

Kiertotalous,
Kulutus ja hyvinvointi

Sopeutu-
misen
linjaukset

Sopeutu-
misen
linjaukset

Sopeutu-
misen
linjaukset

Sopeutu-
misen
linjaukset

Sopeutu-
misen
linjaukset

**Ympäristö-
viisas
Uusimaa**

- Luontoposiitiivinen
- Ilmastokestävä
- Hiilineutraali
kiertotalous-
yhteiskunta

1. Ympäristöviisas Uusimaa –tiekartta, luonnos

Sisällys

1. **Johdanto**
2. **Euroopan ympäristöviisain alue**
- 2.1 Luontopositivinen Uusimaa
- 2.2 Hiilineutraali Uusimaa ja kiertotalouden green deal
- 2.3 Ilmastokestävä Uusimaa
- 2.4 Systemisen muutoksen edistäminen, monihyötyisyys ja yhteistyö
3. **Tiekartan painopisteet ja toimintalinjaukset**
- 3.1 Luonto
- 3.2 Maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- 3.3 Liikkuminen
- 3.4 Energia
- 3.5 Ruokajärjestelmä
4. **Monihyötyiset ratkaisut**
5. **Seuranta ja mittarointi**
6. **Rahoitus**

Uudenmaan tavoitteet

Toimintalinjaukset
päivitetty HNU2030 –
tiekartan pohjalta,
Kiertotalous, kulutus ja
hyvinvointi läpileikkaavina

Ympäristöviisas Uusimaa, toimintalinjaukset (1/2), luonnos

Luonto ja hiilensidonta

1. Ehkäistään metsäkatoa ja vähennetään hakkuiden kokonaismääriä
2. Säästetään/Suojellaan luonnontilaiset sekä erityisesti vanhat metsät
3. Vahvistetaan ekologisia verkostoja
4. Edistetään luonnon tilaa parantavia toimia
5. Ylläpidetään ja vahvistetaan hiilinieluja ja -varastoja
6. Torjutaan haitallisia vieraslajeja
7. Vauhditetaan luonnonarvomarkkinoiden käynnistymistä ja tuetaan ekologisen kompensaation laajaa käyttöönottoa

Maankäyttö ja rakentaminen

8. Ohjataan rakentamista ensisijaisesti nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja alueille, jossa arjen toiminnot ovat kestävästi saavutettavissa.
9. Turvataan lähiluonnon säilyminen ja viherverkoston kytkeytyvyys maankäyttöä ja infrastruktuuria kehitettäessä.
10. Edistetään resurssiviisasta, vähähiilistä rakentamista ja rakennuskannan kestävää hyödyntämistä.
11. Vahvistetaan rakennetun ympäristön sekä maa- ja metsätalousalueiden resilienssiä muuttuviin olosuhteisiin.
12. Mahdollistetaan vihreän siirtymän hankkeiden toteuttamisedellytykset ympäristön arvot huomioon ottaen.

Liikkuminen

13. Kasvatetaan kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuutta
14. Vahvistetaan kestävästä joukkoliikennejärjestelmästä ja parannetaan sen houkuttelevuutta
15. Nopeutetaan liikenteen siirtymää fossiilittomiin käyttövoimiin
16. Tehostetaan logistiikkaa älykkäillä ja vähäpäästöisillä ratkaisulla
17. Hyödynnetään automaatiota, dataa ja uusia liikkumispalveluja päästöjen vähentämiseksi ja ilmastokestävyyden parantamiseksi
18. Vähennetään ICT:n ja datatalouden ilmastovaikutuksia

Ympäristöviisas Uusimaa, toimintalinjaukset (2/2), luonnos

Energia

- 19. Edistetään polttoon perustumattomia energiaratkaisuja toimitusvarmuus ja alueelliset edellytykset huomioiden
- 20. Vauhditetaan vetytalouden ja hiilidioksidin talteenoton teollista skaalautumista
- 21. Kehitetään maatalouden ja kiertotalouden energiaratkaisuja kestävästi
- 22. Edistetään älykästä energiankäyttöä ja hukkalämpöjen sektorirajat ylittävää hyödyntämistä
- 23. Varmistetaan energiaverkkojen riittävyys, edistetään varastoinnin tarkoituksenmukaista sijoittumista ja kehitetään paikallisia energiayhteisöjä
- 24. Varmistetaan energiajärjestelmän murroksen tasapuolisuus ja kustannusten reilu jakautuminen

Ruokajärjestelmä

- 25. Tuetaan siirtymää kohti ilmasto- ja luontopositiivista ruokavaliota, vaihtoehtoinen muotoilu: Tuetaan siirtymää kohti kasvi-, kala- ja lajirikasta ruokavaliota
- 26. Tuetaan uudistavaa viljelyä ja hiilensidontaa
- 27. Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä
- 28. Hävikkiin liittyvä toimintalinjaus
- 29. Vahvistetaan ruokajärjestelmän innovaatiota

Kiertotalous (Läpileikkaavana)

- 30. Toimeenpannaan kuntien ja konsortioiden kiertotalouden green deal -sitoumuksia
- 31. Kehitetään hankintoja kiertotaloutta edistäväksi
- 32. Kehitetään massakoordinaatiota
- 33. Edistetään korjaamista ja korjauspalveluiden käyttöä
- 34. Edistetään säilyttävää, joustavaa ja uudistavaa rakentamista
- 35. Kehitetään kiertotalouden rahoitusinstrumentteja

Kulutus, elämäntavat (Läpileikkaavana)

- 36. Vähennetään tavarankulutuksen päästöjä ja vahvistetaan kiertotalouteen perustuvaa kulutuskulttuuria
- 37. Kehitetään uudistavaa matkailua
- 38. Vahvistetaan kulttuurin roolia kestävyystyössä ja siirretään kulutusta kohti elämyksiä
- 39. Vahvistetaan ympäristö- ja luontoterveyttä osana kestävää hyvinvointia / Lisätään luonnosta saatavia terveyshyötyjä

Ilmastokestävä Uusimaa 2030 (MHS 12/2025)

Liikenne, logistiikka ja elinkeinot

1. Liikenneväylien ja -verkon kunnan ja ylläpidon vahvistaminen
2. Toimitusketjujen ja logistiikan resilienssin vahvistaminen
3. Huoltovarmuuden ja kriittisten toimintojen turvaaminen
4. Tiedon ja teknologian hyödyntäminen osana ilmastonmuutokseen sopeutumista
5. Osaamisen ja yhteistyön vahvistaminen
6. Ilmastokestävän kaupunkisuunnittelun vahvistaminen liikenteen ja elinkeinoalueiden sopeutumisen edistämiseksi

Luonto, luonnonvaratalous ja kulttuuriympäristöt

7. Sopeutumisen, luonnon ja kulttuuriarvojen huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa
8. Vesiresilienssin vahvistaminen ja valuma-alueitasoisen suunnittelun edistäminen
9. Yhteistyön ja rahoituksen vahvistaminen
10. Toimintamallien mukauttaminen ja osaamisen vahvistaminen

Rakennettu ympäristö ja infrastruktuuri

11. Vesien hallinta ja vesihuollon ilmastokestävyyden vahvistaminen
12. Rakentamisen ja maankäytön ohjaus ilmatoriskien vähentämiseksi
13. Energiajärjestelmän sopeutumiskyvyn vahvistaminen
14. Ilmastokestävän päätöksenteon vahvistaminen tiedolla ja yhteistyöllä

Väestö ja terveys

15. Asuin ympäristöjen ilmastokestävyyden parantaminen
16. Ilmatoriskien hallinta sosiaali- ja terveystaloudissa
17. Yhteisöllisyyden, tiedon ja osaamisen vahvistaminen sopeutumisen tukena

Ympäristöviisas Uusimaa -tiekartan valmistelun aikataulu

Tammi-helmikuu

Tiekarttojen yhteisprosessin suunnittelu

Tiekartan muodon hahmottelu

Maaliskuu

Uudenmaan liiton teematiimien työpajat: painopisteiden luonnokset

Sidosryhmätyöpaja 25.3.

Huhtikuu

Uudenmaan liiton teematiimit: toimintalinjausten luonnokset+ mittarointi

Sidosryhmien kommentointi

Toukokuu

MYR evästys

Maakuntahallituksen aamukoulu

Luonnoksen muotoilu (konsultti)

Kesäkuu

Luonnoksen muotoilu, viestintä (konsultti)

Tehoava-hanke: Skenaariotyökalupilotti (optiona)

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

”

Kiitos!

uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto

My Uusimaa